

Lyngdal
kommune

LESEPLAN FOR BARNETRINNET

VI VÅGER TINA

Innhold

Innledning	4
Generelt om lesing	5
Leseforståelse	5
Lese- og læringsstrategier	6
FØR-LESEFASEN: Planlegge og klargjøre	6
LESEFASEN: Omforme og bearbeide	6
ETTER-LESEFASEN: Kontrollere og vurdere	7
Leseflyt	7
Elevene skal utvikle god leseflyt	7
Lese glede	8
Tilgang på litteratur/lesestoff	8
Leseprosjekt	8
Planer for de ulike trinnene	9
1. trinn	9
2. trinn	10
3. trinn	12
4. trinn	13
5. trinn	14
6. trinn	16
7. trinn	17
Foreldresamarbeid og forventninger til hjemmet	19
Kartleggingspraksis og tiltak	20
Kilder	22

Innledning

Leseplanen for Lyngdal kommune tar for seg lesing som en grunnleggende ferdighet. Det betyr at lesing ikke bare skjer i norskfaget. Opplæringen foregår i alle fag. Derfor er alle lærere leselærere og skal følge opp leseplanen på de ulike trinn og i de ulike fag.

Ifølge Kunnskapsløftet er lesing ikke bare å huske. Å lese innebærer å kunne innhente informasjon, tolke og reflektere over det vi leser, søke mening i, og forholde seg kritisk og analytisk til fortellinger og fagstoff i tradisjonell forstand, men også til informasjon i vår multimediehverdag.

Utvikling av gode leseferdigheter handler både om avkoding og forståelse, og ikke minst er motivasjon og foreldresamarbeid viktig for god utvikling på dette feltet. I tillegg vil arbeidet med bevisstgjøring og utvikling av hensiktsmessige læringsstrategier være viktig. Ut i fra erfaring vil vi også benytte bevisstgjørende læringsstrategier i dette arbeidet.

Målet med å lage en leseplan er at elevene skal få økt læringsutbytte i alle fag. Likeså ønsker skolene å ha en felles praksis for å minske forskjellene mellom hva de ulike lærerne vektlegger i leseopplæringen i de ulike fag.

«LESEKOMPETANSE INNEBÆRER AT ELEVENE KAN FORSTÅ, BRUKE, REFLEKTERE OVER OG ENGASJERE SEG I SKREVNE TEKSTER, FOR Å KUNNE NÅ SINE MÅL, UTVIKLE SINE KUNNSKAPER OG EVNER OG DELTA I SAMFUNNET» (OECD2007:10)

Generelt om lesing

Leseforståelse

Innføringen av de grunnleggende ferdighetene er på mange måter et språklig vendepunkt i skolen ved at fagenes språk og tekster får større fokus i lese- og skriveopplæringen. Å lære et fag er å lære det enkelte fagets språk. God leseundervisning har som mål å utvikle elevenes kompetanse i fagrelevant lesing og skriving.

Når elevene skal lese for å lære fag, vil de møte ulike tekster som skiller seg fra tekstene de møter i dagliglivet. Fagene representerer ulike tekstkulturer med ulike sjangre, ulike strukturer og tekstmønstre og et fagspesifikt vokabular.

Å utvikle gode, språklige ferdigheter innebærer også å være en strategisk leser. Lesestrategier kan enkelt beskrives som alle de tiltak leseren kjenner til og kan iverksette for å fremme leseforståelse. Læreren bør planlegge for at elevene skal være aktive i alle fasene og få mulighet til å reflektere over egen læring. Elevene bør oppfordres til å trekke slutninger, lese selektivt, lese kritisk, skille ut viktig informasjon, oppsummere og sammenfatte det de har lest. De kan inviteres til å sammenlikne med egne livserfaringer, med andre tekster de har lest eller til å knytte ny kunnskap til kunnskap de allerede har, for på den måten å gjøre den nye kunnskapen til sin egen.

Å lære et fag er å lære det enkelte fagets språk. God leseundervisning har som mål å utvikle elevenes kompetanse i fagrelevant lesing.

Å være en god leser innebærer også å kunne lese og forstå digitale tekster. Dagens barn og unge forholder seg i stadig større grad til digitale tekster. Lesingen blir mer interaktiv og elevene må lære å systematisere og organisere stoffet på en annen måte.

Lesestrategi –
helhetlig fremgangsmåte for å lese på en god og effektiv måte (udir)

Læringsstrategier –
fremgangsmåter elevene bruker for å organisere sin egen læring (skolenett)

Lese- og læringsstrategier

- Læreren må modellere de ulike læringsstrategiene og elevene må få rikelig med tid til å prøve ut de ulike strategiene med tett veiledning.
- Elevene skal kunne benytte lese- og læringsstrategier. Tabellene under viser et utvalg av muligheter:

FØR-LESEFASEN: Planlegge og klargjøre

LESESTRATEGI	LÆRINGSSTRATEGI – et lite utvalg av muligheter:
Målretting	<ul style="list-style-type: none"> - Formål med lesingen - Lesemåte ut fra formålet - Læringsmål og kriterier (forstå hva de skal lære og hva som er forventet av dem)
Gjøre seg kjent i teksten	<ul style="list-style-type: none"> - Bla igjennom teksten - hva slags tekst? Hvor lang? - Ta et BISON-overblikk - se på Bilder/Innledning/Siste avsnitt eller Sammendrag/Overskrifter/Nb!-ord
Hente fram bakgrunnskunnskapene	<ul style="list-style-type: none"> - Samtalerunde med startere - når jeg ser dette, så tenker jeg på... - Lage tankekart - Hva kan du om dette fra før? - Bruke VØL-skjema (V: vet fra før, Ø: ønsker å lære) - Skrive logg
Strukturere teksten	<ul style="list-style-type: none"> - Tankekart med overskrifter på ulike nivå (ulike farger) - Styrkenotat - innholdsliste delt opp med nivåforskjeller og fargekoder
Ord & begreper – vanlige og fagspesifikke	<ul style="list-style-type: none"> - Samtale om nye ord, fagord, begreper - Skjema/liste over nye ord og betydningen av disse - Strukturert tankekart / ordkart

LESEFASEN: Omforme og bearbeide

LESESTRATEGI	LÆRINGSSTRATEGI – et lite utvalg av muligheter:
Lese «hele kapittelet» i sammenheng	<ul style="list-style-type: none"> - Korlesing (felles høytlesing). Høytlesing fra lærer med lesestopp – Lesestafett – Parlesing – Stillelesing
Lese avsnitt for avsnitt	<ul style="list-style-type: none"> - Læresamtale - Lesegruppe med roller - bruke rollekort
Omforming og bearbeiding av informasjon i teksten	<ul style="list-style-type: none"> - Startere - Lese med blyant i hånda - Merketusj - Tankekart - Nøkkelord og nøkkelsetninger - Lage spørsmål (i tre kategorier: finne, drøfte, reflektere) - Nye ord - ordkart/ordkort/to eller tre kolonneskjema - Skrive logg - Jeg vet-setninger og Jeg vet-tekst

ETTER-LESEFASEN: Kontrollere og vurdere

LESESTRATEGI	LÆRINGSSTRATEGI – et lite utvalg av muligheter:
Oppsummering muntlig - hva har jeg lest og lært?	<ul style="list-style-type: none"> - Samtale to og to/grupper/felles - Læresamtale - Dramatisere - Holde foredrag / presentasjon
Oppsummering skriftlig - hva har jeg lest og lært?	<ul style="list-style-type: none"> - Sammendrag - Styrkenotat - Strukturert tankekart - Veggavis/Power Point-framvisning/photostory - Skrive fagtekst
Refleksjon - hvordan har jeg jobbet? Hva har jeg lært?	<ul style="list-style-type: none"> - Refleksjonssamtale/egenvurdering/kameratvurdering - Læresamtale - Refleksjonslogg - VØL (L: lært)

Leseflyt

Mange av ordene elevene møter i fagtekstene kan være lange og ukjente og ha konsonantopphopninger som gjør at de kan være vanskelige å avkode. God leseundervisning innebærer derfor at en fortsatt har fokus på å fremme gode avkodingsferdigheter, selv om elevene har knekket lesekode.

Det er ikke bare bokstaver og ord som krever gode avkodingsferdigheter. I undervisningen må en også rette oppmerksomheten mot avkoding av større enheter, som setninger og sjanger.

Å lese digitalt krever en annen måte å lese på

På dette området jobber man med økt automatisering og leseflyt. Dette er en kontinuerlig prosess og må arbeides med jevnlig gjennom hele skoleforløpet.

Elevene skal utvikle god leseflyt

- Elevene skal hurtig og nøyaktig avkode ordene i en tekst og lese med naturlig intonasjon.
- Elevene skal kunne lese lavfrekvente ord, emnenøytrale ord og fagspesifikke ord med flyt og forståelse.
- Setningslesing skal være automatisert.
- Elevene skal øke lesehastighet på stadig vanskeligere tekster uten at det går ut over sikkerhet og forståelse.
- Eleven skal kunne lese hele avsnitt flytende og med god intonasjon (av aldersadekvate tekster).

- Alle lærere skal høre elevene lese høyt i sitt fag. Gjennom høytlesning kan lærer oppdage vansker både med avkoding og forståelse og kan veilede og bevisstgjøre elevene, gjerne i samarbeid med andre faglærere.

Leseglede

Å skape engasjement og motivasjon rundt lesingen er avgjørende for at elevene skal lykkes med lesingen sin. For at elevene skal oppleve les glede, må god leseundervisning legge vekt på at elevene forstår hva de leser og hvorfor de skal lese. Dette skapes ved at skolen og lærerne sammen gir tid og rom for lesing på ulike måter og i alle fag. Lykkes elevene med lesing, har de store muligheter til å prestere godt på skolen. Alle elevene må få gode leseopplevelser!

Det er en klar sammenheng mellom elevenes lesekompetanse og den tiden de bruker på frivillig lesing. Det er derfor et viktig mål for skolens leseopplæring å utvikle lystlesere.

Tilgang på litteratur/lesestoff

- Alle klassene skal ha tilgang til skolebiblioteket minst en time i uka. Bibliotekar og lærer må på forhånd samarbeide slik at besøket blir best mulig tilpasset den enkelte klasse. Elevene skal læres opp i å finne og låne bøker selv.
- Skolebiblioteket må ha et bredt utvalg av bøker i alle sjangre, tidsskrift, ukeblader og tegneserier. Bøkene skal være organisert på en slik måte at det er enkelt å finne fram.
- Alle klassene skal besøke folkebiblioteket hvert år. Bibliotekar og lærer må på forhånd samarbeide slik at besøket blir best mulig tilpasset den enkelte klasse.
- Skolebiblioteket bør være åpent i et eller flere friminutt hver dag, og være en naturlig del av fellesarealet på skolen.

Leseprosjekt

- Alle elevene skal ha et skjønnlitterært leseprosjekt hvert år. Prosjektet kan gjerne være tverrfaglig. Leseprosjektet må inn på årsplanen i de ulike fag. Dette kan være leselystaksjonen, lesebingo, «lesedrops» eller andre former for leseprosjekt.

Planer for de ulike trinnene

1. trinn

”Den første leseopplæringa” handler om å knekke lesekoden. Gjennom bokstavinnlæring, morfemer, analyse og ordbilder vil eleven kunne lese enkle ord og setninger. Barn med god språkkompetanse ved skolestart, har bedre forutsetninger når de skal uttrykke seg muntlig og til å lære å lese og skrive. Skolen skal utligne og kompensere for barns ulike språklige forutsetninger og bakgrunn. Elevene må ledes til å oppdage og bli oppmerksomme på at tale og skrift har en forside og en innholdsside. Formsiden kan deles opp i setninger, ord, bokstaver og lyder, mens innholdssiden kan deles opp i ulike typer budskap. I løpet av året skal elevene på 1.trinn møte tale og skriftspråk i så stor grad som mulig. Det betyr at samtaler, begrepsforklaringer, fortellinger, felles opplevelser, høytlesing og tekstskaping må ha høy prioritet.

Hovedmål	Delmål	Arbeidsmåter	Lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag
Utvikle språklig bevissthet, Kunne bokstaver, lyder og knekt lesekoden	<ul style="list-style-type: none"> - Oppfatte at språket består av lyder, stavelser, ord og setninger. - Kunne rime. - Kunne telle stavelser i ord. - Kunne teller ord i en setning. - Kunne lytter ut lyder i ord. - Kunne sammenheng mellom bokstavnavn og bokstavlyd. - Kunne skrive/lese små og store bokstaver. - Kunne trekke sammen lyder til ord. - Kunne lese og skrive enkle rim og fortellinger. - Kjenne lese- og skriveretningen. - Kunne forstå sammenheng mellom talespråk og skriftspråk. - Automatisere de 15 mest høyfrekvente ordene + jeg, meg, deg og seg (søk på Klinkenbergs liste) 	<ul style="list-style-type: none"> - Leke, improvisere og eksperimentere med rim, rytme, språklyder, ord og meningsbærende elementer. - Legge vekt på rytme og stavelssdeling i rim og regler. - Arbeide systematisk med bokstavinnlæring. - Stasjonsarbeid der det leses, skrives, snakkes og lekes med ord og bokstaver. - Bokstavene er synlig i klasserommet, både store og små. - Vise at muntlig utsagn blir synlig skrift ved å lage fortellinger sammen. - Aktivt bruk av biblioteket. - Høytlesning og samtaler om innholdet. - Lese eller bli lest for 15 minutter 3 dager i uken på skolen. - Lese eller bli lest for 15 minutter hver dag hjemme. - Leselogg skal brukes. - Førlesing - Veiledet lesing. - Repetert lesing. - Leseprosjekt. 	<p>NORSK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese bokstavene. - Trekke bokstavlyder sammen til ord. - Lese ord, setninger, fortellinger. <p>MATEMATIKK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese tallene. - Lese matematiske symbol - Bruke og forstå fagspesifikke ord og begreper (Addisjon, subtraksjon,...) - Lese av tabeller. - Nærlese instruksjoner til oppgaver. <p>ENGELSK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese enkle gloser <p>KRLE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppleve og forstå tekster. <p>NATURFAG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finne og bruke informasjon i ulike tekster fra eksempelvis bøker, aviser, bruksanvisninger, regelverk, brosjyrer og digitale kilder. <p>SAMFUNNSFAG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forstå tekster og visuelle fremstillinger (bilder, illustrasjoner, film, tabeller, kart,...) - Finne informasjon i tilrettelagte kilder.
Lære strategier og teknikker for å utvikle leseforståelse.	<ul style="list-style-type: none"> - Kunne orientere seg i teksten. - Kunne utnytte egen forkunnskaper. - Kunne oppsummere en tekst – muntlig 	<ul style="list-style-type: none"> - Modellering. - Aktivisere forkunnskap. - Kategorisere ord og begreper. - Tegne tankekart. 	

	gjenfortelling. - Kjenne sjanger som eventyr, rim, regler, fakta, gåter og vitser. - Kjenne enkle tekststrukturelle virkemidler som illustrasjon og bilder.		
Utforske skriftspråket	- Skrive seg til lesing.	- Skrive tekster felles. - Skrive egne ord og tekster. - Skrive på PC.	
Utvikle læringsstrategier	- Lage/tegne tankekart og begrepskart. - Kunne aktivere forkunnskaper.	- Modellere tankekart og begrepskart. - Aktivere forkunnskap. - Førlesing. - Veiledet lesing.	

2. trinn

I begynnelsen av 2. skoleår vil noen av elevene kunne lese, noen kunne skrive slik at andre forstår innholdet og noen få vil fremdeles være fonologisk usikre. Dette må bety mer individuelle tilpasninger med målrettet arbeidet i barnets nærmeste utviklingszone. Denne tilpasningen er avgjørende for at den enkelte skal oppleve mestring, utvikle selvtillit og få motivasjon. Samspill og kommunikasjon må gjennomsyre skoledagen slik at alle naturlige situasjoner brukes til samtaler, begrepsforklaringer, skriving og lesing på elevenes nivå. På andre trinn må lesing og skriving i større grad enn tidligere bli en naturlig del av alle timer uansett fag.

Hovedmål	Delmål	Arbeidsmåter	Lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag
Utvikle språklig bevissthet og lese tekniske ferdigheter, knekt lesekode. Kan lese.	Bokstavkunnskap: - kunne koble bokstav til lyd og omvendt. - Vite hva en vokal og konsonant er. - Kunne diftongene. - Kunne stavelser og stavelsesdeling. - Kunne helordslese enkle, lydrette ord. - Lære noen ikke-lydrette høyfrekvente ord som jeg, det, og, de... Tekstforståelse: - Vite hva tekst, setning og ord er. - Kunne lese enkle ord og setninger ved å lydere seg gjennom dem.	- Nødvendig repetisjon fra 1. klasse. - Læreren bruker systematisk ulike strategier for avkoding og staving, eks. lydstaving, stavelsesdeling, ordfamilier, osv. - Ha tilgjengelig et utvalg av bøker med ulik vanskegrad. - Daglig leselekser som også skal leses for foresatte. - Aktiv bruk av biblioteket. - Lese leseleksa høyt på skolen daglig (for en voksen, for læringspartner/-venn, på stasjoner) - Begrepsutvikling. - Veiledet lesing - Repetert lesing. - Jobbe med innholdsforståelse og	NORSK: - Lese bokstavene. - Trekke bokstavlyder sammen til ord. - Lese ord, setninger, fortellinger. MATEMATIKK: - Lese tallene. - Lese matematiske symbol - Bruke og forstå fagspesifikke ord og begreper (Addisjon, subtraksjon,...) - Lese av tabeller. - Nærlese instruksjoner til oppgaver. ENGELSK: - Lese enkle gloser KRLE: - Oppleve og forstå tekster. NATURFAG: - Finne og bruke informasjon i ulike tekster fra eksempelpvis bøker, aviser,

	<p>Leseerfaring:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne lese tilpassede tekster. - Automatisere de 50 mest høyfrekvente ordene (søk på Klinkenbergs liste) 	<p>førforståelse.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese eller bli lest for 15 minutter 3 dager i uken på skolen. - Lese eller bli lest for 15 minutter hver dag hjemme. - Leselogg skal brukes. 	<p>bruksanvisninger, regelverk, brosjyrer og digitale kilder.</p> <p>SAMFUNNSFAG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forstå tekster og visuelle fremstillinger (bilder, illustrasjoner, film, tabeller, kart,...) - Finne informasjon i tilrettelagte kilder.
<p>Videreutvikle strategier og teknikker for å øke leseforståelsen</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Arbeide med begreper og ord i tekster. - Lære om bilder, illustrasjoner og overskrifter. - Kjenne til sjangrene eventyr, rim, regler, gåter, vitser, fakta og lister. - Kunne gjenfortelle en tekst muntlig. - Kunne stille enkle spørsmål til en tekst, og finne svar på spørsmål i en tekst. - Kunne forstå/tolke det som leses. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nødvendig repetisjon fra 1. trinn. - Bruke egenproduserte tekster, felles og individuelt, som logg, referat, osv. - Bruke mye samtale om språk og innhold. - Øve på å lese ikke-lydrette ord. 	
<p>Utvikle skriveglede</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kunne skrive enkle lydrette ord. - Kunne skrive korte setninger. - Kunne skrive små fortellinger. - Kunne variere setninger på minst to ulike måter. - Kunne lage spørsmål. 	<ul style="list-style-type: none"> - Fortellingsbok - Bruke skriving knyttet til funksjon, eks lister, beskjeder. - Skrive på PC. 	
<p>Utvikle læringsstrategier</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Videreutvikle læringsstrategiene; begrepskart, tankekart, gjenfortelling og aktivering av forkunnskaper. - kunne lage spørsmål og svar. - kunne skrive «jeg-vet»-setninger. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aktiv modellering og bruk av læringsstrategier i alle fag. 	

3. trinn

På 3. og 4.trinn fortsetter den "første leseopplæringa". Gjennom å utvikle leseglede, leseforståelse og leseflyt vil eleven utvikle seg fra å lære å lese, til å lese for å lære.

Hovedmål	Delmål	Arbeidsmåter	Lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag
Utvikle flytende og automatisert lesing. Lesehastighet:	<ul style="list-style-type: none"> - Automatisere høyfrekvente ord. - Kunne lese tilpassede tekster flytende. - Kunne øke lesehastigheten uten at det går ut over forståelsen. - Kunne lese på ulike måter: Høyt-, kor-, og stillelesing. - Automatisere de 100 mest høyfrekvente ordene (søk på Klinkenbergs liste) 	<ul style="list-style-type: none"> - Øveord hver uke. - Veiledet lesing. - Repetert lesing. - Ulike lesemetoder som høytlesning, korlesing og stillelesing. - Leseprosjekt. - Mengdelesing - Lese 15 minutter 3 dager i uken på skolen. - Lese 15 minutter hver dag hjemme. - Leselogg skal brukes. 	<p>NORSK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Engasjere seg i tekster for å få innblikk i andre menneskers tanker, opplevelser og skaperkraft. - Lese for å finne informasjon i tekster. - Lese for å skape mening fra tekster i et bredt utvalg sjangere. <p>MATEMATIKK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese tall og matematiske symbol. - Bruke og forstå fagspesifikke ord og begreper (Addisjon, subtraksjon,...) - Lese av tabeller og andre matematiske fremstillinger. - Nærlese instruksjoner til oppgaver.
Økt leseerfaring: gradvis kunne lese for å tilegne seg opplevelser, kunnskap og informasjon.	<ul style="list-style-type: none"> - Lese for å lære. - Kunne gjenfortelle en tekst. - Kunne stille enkle spørsmål til en tekst. - Kunne kjenne til tekststrukturelle virkemidler som innholdsfortegnelse, overskrift og bilder. - Kunne lese ulike tekster på ulike måter. - Utvikle leselyst. 	<ul style="list-style-type: none"> - modellering, dialog (lærer/elev, elev/elev) - Førlesing/førforståelse. (se på bilder, overskrift og NB-ord) - VØL-skjema - Lese fagtekster med veiledning. - Systematisk bruk av skolebiblioteket - Leseprosjekt. 	<p>ENGELSK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese enkle gloser og engelskspråklige tekster med forståelse. - skape mening fra engelskspråklige tekster. <p>KRLE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppleve og forstå tekster. <p>NATURFAG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finne, bruke og tolke informasjon i ulike tekster fra eksempelvis bøker, aviser, bruksanvisninger, regelverk, brosjyrer og digitale kilder.
Videreutvikle skrift og skriftspråk	<ul style="list-style-type: none"> - Skrive med sammenhengende og funksjonell håndskrift. - Kunne skrive en fortelling med struktur (overskrift, innledning, hoveddel og avslutning). 	<ul style="list-style-type: none"> - Finskriftlekse. - Skrive egne tekster som fortellinger, brev og bokanmeldelser. 	<p>SAMFUNNSFAG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forstå tekster og visuelle fremstillinger (bilder, illustrasjoner, film, tabeller, kart,...) - Finne, tolke og reflektere over informasjon i tilrettelagte kilder.
Å utvikle bruk av ulike læringsstrategier.	<ul style="list-style-type: none"> - Kunne skrive faktasetninger. - Kunne bruke metoden «les-dekk-skriv» for innlæring av nytt stoff. - Kunne bruke VØL-skjema. 	<ul style="list-style-type: none"> - Skrive faktasetninger fra gjennomgått tekst i muntlige fag. 	

4. trinn

Hovedmål	Delmål	Arbeidsmåter	Lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag
Utvikle flytende og automatisert lesing.	<ul style="list-style-type: none"> - Kunne lese tilpassede tekster flytende. - Lese med innlevelse (Intonasjon. Ulike sjangre, ulik lese måte) - Kunne øke lesehastigheten uten at det går ut over forståelsen. - Kunne lese på ulike måter: Høyt-, kor-, og stillelesing. - Kunne bruke gode strategier for lesing av vanskelige ord. - Automatisere de 200 mest høyfrekvente ordene (søk på Klinkenbergs liste) 	<ul style="list-style-type: none"> - Veiledet lesing. - Repetert lesing. - Ulike lesemetoder som høytlesning, korlesing og stillelesning. - Leseprosjekt - Jobbe med språklig bevissthet: Stavelser, bokstav-lyd, bokstavkombinasjoner. Vokaler, konsonanter, diftonger, konsonantforbindelser, sammensatte ord, endelser. - Lese 15 minutter 3 dager i uken på skolen. - Lese 15 minutter hver dag hjemme. - Leselogg skal brukes. 	<p>NORSK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Engasjere seg i tekster for å få innblikk i andre menneskers tanker, opplevelser og skaperkraft. - Lese for å finne informasjon i tekster. - Lese for å skape mening fra tekster i et bredt utvalg sjangere. <p>MATEMATIKK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese tall og matematiske symbol. - Bruke og forstå fagspesifikke ord og begreper (Addisjon, subtraksjon,...) - Lese av tabeller og andre matematiske fremstillinger. - Nærlese instruksjoner til oppgaver. <p>ENGELSK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese enkle gloser og engelskspråklige tekster med forståelse. - skape mening fra engelskspråklige tekster. <p>KRLE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppleve og forstå tekster. <p>NATURFAG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Finne, bruke og tolke informasjon i ulike tekster fra eksempelvis bøker, aviser, bruksanvisninger, regelverk, brosjyrer og digitale kilder. <p>SAMFUNNSFAG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forstå tekster og visuelle fremstillinger (bilder, illustrasjoner, film, tabeller, kart,...) - Finne, tolke og reflektere over informasjon i tilrettelagte kilder.
Økt leseerfaring: gradvis kunne lese for å tilegne seg opplevelser, kunnskap og informasjon.	<ul style="list-style-type: none"> - Lese for å lære. Kunne finne informasjon i en tekst. - Kunne gjenfortelle en tekst. - Kunne stille enkle spørsmål til en tekst. - Kunne engasjere seg i tekster og få innsikt i andre menneskers tanker og opplevelser. - Kunne vurdere hensikten og målet med lesingen. - Kunne lese ulike tekster på ulike måter - Kunne kjenne til noen språklige virkemidler i ulike sjangere (eventyr, intervju, dikt, fortelling...) - Kunne lese ulike tekster på ulike måter. - Kunne lese og tolke enkle tabeller, diagrammer, statistikker og bruksanvisninger. - Utvikle leselyst. 	<ul style="list-style-type: none"> - modellering, dialog (lærer/elev, elev/elev) - Førlesing/førforståelse. (se på bilder, overskrift og NB-ord. Hva vet jeg fra før?) - Bruke sine egne erfaringer, tanker og opplevelser i møte med tekst. - VØL-skjema - Lese fagtekster med veiledning. - Systematisk bruk av skolebiblioteket - Leseprosjekt. 	
Videreutvikle skrift og skriftspråk	<ul style="list-style-type: none"> - Kunne variere språket og utvikle bedre ordforråd og setningskonstruksjon. - Kunne noen rettskrivningsregler og bruke dem i egne tekster. - Skrive med sammenhengende og 	<ul style="list-style-type: none"> - Modellering - Øveord/-setninger hver uke på ukeplanen for å øke ordforrådet. - Finne opplysninger på internett og i bøker. 	

	funksjonell håndskrift. - Skrive dikt og faktatekst. - Kunne skrive bokanmeldelser.		
Å utvikle bruk av ulike læringsstrategier.	- Kunne bruke tankekart - Kunne stille spørsmål til tekster. - Kunne lese tabeller - Kunne finne nøkkelord	- Lage tankekart ved starten av et nytt tema. - Lage tankekart for inspirasjon til egne tekster. - Lese ulike tekster og lage spørsmål ut fra dette. - Lese tabeller, statistikk, søylediagram og hente ut opplysninger.	

5. trinn

På 5. - 7. årstrinn starter "Den andre leseopplæringa" som handler om å videreutvikle lesekompetansen, og å lese for ulike formål. Lesing er en viktig forutsetning for læring, og mellomtrinnet fokuserer mer på lesing av fagtekst og læringsstrategier. Eleven skal utvikle evne til refleksjon, tolkning og vurdering av fag og skjønnlitterære tekster i bok og ulike media. Bruk av digitalt verktøy er også en viktig del av leseopplæringa.

Hovedmål	Delmål	Arbeidsmåter	Lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag
Mestre flytende og automatisert lesing.	- Mestre høytlesning. - Kunne lese på ulike måter avhengig av type tekster. - Kunne velge passende lesestoff ut fra egne leseferdigheter. - Kunne ta i bruk ulike strategier for å lese og lære seg betydningen av vanskelige ord. - Automatisere de 350 mest høyfrekvente ordene (søk på Klinkenbergs liste)	- Lesetimer og leseprosjekt. Stillelesing og høytlesing i klassen. - Besøk på biblioteket. - Systematisk bruk av skolebiblioteket. - Mengdelesing. Rik tilgang på varierte bøker. - Fortsatt arbeid med språklige detaljer, sammensatte ord og bøyinger. - Veiledet lesing. - Repetert lesing. - Høytlesing og korlesing. - Leselekse hver dag. - Lese 15 minutter 3 dager i uken på skolen. - Lese 15 minutter hver dag hjemme. - Leselogg skal brukes.	NORSK: - Engasjere seg i tekster for å få innblikk i andre menneskers tanker, opplevelser og skaperkraft. - Lese for å finne informasjon og forstå resonnement og fremstillinger i ulike typer tekster - Lese for å skape mening fra tekster i et bredt utvalg sjangere. MATEMATIKK: - Lese tall og matematiske symbol. - Bruke og forstå fagspesifikke ord og begreper (Addisjon, subtraksjon,...) - Lese av tabeller og andre matematiske fremstillinger. - Nærlese instruksjoner til oppgaver. - repetert lesing ENGELSK: - Lese mer komplekse engelskspråklige tekster med forståelse. - skape mening fra engelskspråklige tekster. - reflektere over og tilegne seg kunnskap på tvers av kulturer og fagfelt.
Kunne lese for å tilegne seg opplevelser, kunnskap og informasjon.	- Finne fakta fra ulike kilder. - Kunne aktivisere egne kunnskaper og erfaringer i forhold til emne. - Uttrykke forståelse og leseopplevelse. - Lese, tolke og forstå	- Modellering, dialog, lærer/elev, elev/elev. - Lære å bruke bibliotek og internett. - Fokuserer på ord og begreper. - Lese og lage tabeller og	KRLE:

	<p>innhold i visuell kommunikasjon.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tolke og forstå ulike illustrasjoner, diagram, tabeller og andre grafiske fremstillinger. 	<p>diagrammer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aktivere elevenes forkunnskaper (VØL, tankekart, samtaler...) - Skrive bokomtale, presentere bøker for hverandre. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppleve og forstå tekster. - Lesing brukes for å innhente informasjon, tolke, reflektere over og forholde seg saklig og analytisk til fortellinger og fagstoff i så vel tradisjonell som multimedial formidlingsform.
<p>Bruke varierte lesestrategier i forhold til ulike tekster og ulike formål</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kunne skimlese, nærlese, letelese. - Kunne lese på ulike måter for ulike formål. - Gjenkjenne ulike sjangere. - Forstå hvordan en tekst er bygd opp 	<ul style="list-style-type: none"> - Øve seg på å bruke ulike leseteknikker, og vurdere hvilke lese-måter som passer til ulike tekster. - Lese ulike sjangere som bruksanvisning, oppskrifter, tabeller, sammensatte tekster, fagtekster, intervju, reportasjer, biografi, fortelling, med mer. - Studere tekster og se hvordan de er bygd opp. - Lære om tekststrukturelle virkemidler, innholdsfortegnelse, bildetekster, tekstbokser, fotnoter og tabeller. - Øve opp evnen til kritisk lesing. - Øve på å bruke oppslagsverk, ordbøker og internett. 	<p>NATURFAG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - forstå og bruke naturfaglige begreper, symboler, figurer og argumenter gjennom målrettet arbeid med naturfaglige tekster. - kritisk vurdering av hvordan informasjon framstilles og brukes i argumenter, blant annet gjennom å kunne skille mellom data, antakelser, påstander, hypoteser og konklusjoner <p>SAMFUNNSFAG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forstå tekster og visuelle fremstillinger (bilder, illustrasjoner, film, tabeller, kart,...) - utforske, tolke og reflektere over faglige tekster for å forstå eget og andre samfunn og andre tider, steder og menneske. - sammenligne informasjon fra ulike kilder og kritisk vurdere deres relevans, troverdighet og formål.
<p>Bruke varierte læringsstrategier som støtte før, under og etter lesing.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Være bevisst på hvilke strategier som er mest hensiktsmessig å bruke før, under og etter lesing. - Finne ut hvilke læringsstrategier som passer best for din måte å lære på. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aktiv modellering i bruk av læringsstrategier i alle fag. - Gjøre egne erfaringer med ulike strategier; tankekart, nøkkelord, sammendrag, VØL, BISON-overblikk. - Hjelp hver enkelt elev til å finne hvilke strategier som er lurt å bruke før, under og etter lesing. 	

6. trinn

Hovedmål	Delmål	Arbeidsmåter	Lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag
Mestre flytende og automatisert lesing.	<ul style="list-style-type: none"> - Mestre høytlesning. - Kunne lese på ulike måter avhengig av type tekster. - Kunne velge passende lesestoff ut fra egne leseferdigheter. - Kunne ta i bruk ulike strategier for å lese og lære seg betydningen av vanskelige ord. - Automatisere de 500 mest høyfrekvente ordene (søk på Klinkenbergs liste) 	<ul style="list-style-type: none"> - Lesetimer og leseprosjekt. Stillelesing og høytlesing i klassen. - Besøk på biblioteket. - Systematisk bruk av skolebiblioteket. - Mengdelesing. Rik tilgang på varierte bøker. - Fortsatt arbeid med språklige detaljer, sammensatte ord og bøyinger. - Veiledet lesing. - Repetert lesing. - Høytlesing og korlesing. - Leselekse hver dag. - Lese 15 minutter 3 dager i uken på skolen. - Lese 15 minutter hver dag hjemme. - Leselogg skal brukes. 	<p>NORSK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Engasjere seg i tekster for å få innblikk i andre menneskers tanker, opplevelser og skaperkraft. - Lese for å finne informasjon og forstå resonnement og fremstillinger i ulike typer tekster - Lese for å skape mening fra tekster i et bredt utvalg sjangere. <p>MATEMATIKK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese tall og matematiske symbol. - Bruke og forstå fagspesifikke ord og begreper (Addisjon, subtraksjon,...) - Lese av tabeller og andre matematiske fremstillinger. - Nærlese instruksjoner til oppgaver. - repetert lesing <p>ENGELSK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lese mer komplekse engelskspråklige tekster med forståelse. - skape mening fra engelskspråklige tekster. - reflektere over og tilegne seg kunnskap på tvers av kulturer og fagfelt. <p>KRLE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppleve og forstå tekster. - Lesing brukes for å innhente informasjon, tolke, reflektere over og forholde seg saklig og analytisk til fortellinger og fagstoff i så vel tradisjonell som multimedial formidlingsform. <p>NATURFAG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - forstå og bruke naturfaglige begreper, symboler, figurer og argumenter gjennom målrettet arbeid med naturfaglige tekster. - kritisk vurdering av hvordan informasjon framstilles og brukes i argumenter, blant annet gjennom å kunne skille mellom data, antakelser, påstander, hypoteser og konklusjoner
Kunne lese for å tilegne seg opplevelser, kunnskap og informasjon.	<ul style="list-style-type: none"> - Finne fakta fra ulike kilder. - Videreutvikle forståelsen for ord og begreper. - Kunne aktivisere egne kunnskaper og erfaringer i forhold til emne. - Uttrykke forståelse og leseopplevelse. - Lese, tolke og forstå innhold i visuell kommunikasjon. - Tolke og forstå ulike illustrasjoner, diagram, tabeller og andre grafiske fremstillinger. 	<ul style="list-style-type: none"> - Modellering, dialog, lærer/elev, elev/elev. - Lære å bruke bibliotek og internett. - Fokusere på ord og begreper. - Lese og lage tabeller og diagrammer - Aktivere elevenes forkunnskaper (VØL, tankekart, samtaler...) - Skrive bokomtale, presentere bøker for hverandre. 	
Bruke varierte lesestrategier i forhold til ulike tekster og ulike formål	<ul style="list-style-type: none"> - Kunne ta i bruk hensiktsmessige lesestrategier for ulike typer tekster. - Kunne skumlese, nærlese, letelese. - Kunne lese på ulike måter for ulike formål. - Gjenkjenne ulike sjangere. 	<ul style="list-style-type: none"> - Øve seg på å bruke ulike leseteknikker, og vurdere hvilke lese måter som passer til ulike tekster. - Lese ulike sjangere som bruksanvisning, oppskrifter, tabeller, sammensatte tekster, fagtekster, intervju, reportasjer, biografi, 	

	- Forstå hvordan en tekst er bygd opp	fortelling, med mer. - Studere tekster og se hvordan de er bygd opp. - Lære om tekststrukturelle virkemidler, innholdsfortegnelse, bildetekster, tekstbøker, fotnoter og tabeller. - Øve opp evnen til kritisk lesing. - Øve på å bruke oppslagsverk, ordbøker og internett.	SAMFUNNSFAG: - Forstå tekster og visuelle fremstillinger (bilder, illustrasjoner, film, tabeller, kart,...) - utforske, tolke og reflektere over faglige tekster for å forstå eget og andre samfunn og andre tider, steder og menneske. - sammenligne informasjon fra ulike kilder og kritisk vurdere deres relevans, troverdighet og formål.
Bruke varierte læringsstrategier som støtte før, under og etter lesing.	- Være bevisst på hvilke strategier som er mest hensiktsmessig å bruke før, under og etter lesing. - Finne ut hvilke læringsstrategier som passer best for din måte å lære på.	- Aktiv modellering i bruk av læringsstrategier i alle fag. - Gjøre egne erfaringer med ulike strategier; tankekart, nøkkelord, sammendrag, VØL, BISON-overblikk. - Hjelp hver enkelt elev til å finne hvilke strategier som er lurt å bruke før, under og etter lesing.	

7. trinn

Hovedmål	Delmål	Arbeidsmåter	Lesing som grunnleggende ferdighet i alle fag
Mestre flytende og automatisert lesing.	- Mestre høytlesning. - Kunne lese på ulike måter avhengig av type tekster. - Kunne velge passende lesestoff ut fra egne leseferdigheter. - Kunne ta i bruk ulike strategier for å lese og lære seg betydningen av vanskelige ord. - Automatisere de 500 mest høyfrekvente ordene (søk på Klinkenbergs liste)	- Lesetimer og leseprosjekt. Stillelesing og høytlesing i klassen. - Besøk på biblioteket. - Systematisk bruk av skolebiblioteket. - Mengdelesing. Rik tilgang på varierte bøker. - Fortsatt arbeid med språklige detaljer, sammensatte ord og bøyinger. - Veiledet lesing. - Repetert lesing. - Høytlesing og korlesing. - Leselekse hver dag. - Lese 15 minutter 3 dager i uken på skolen. - Lese 15 minutter hver dag hjemme. - Leselogg skal brukes.	NORSK: - Engasjere seg i tekster for å få innblikk i andre menneskers tanker, opplevelser og skaperkraft. - Lese for å finne informasjon og forstå resonnement og fremstillinger i ulike typer tekster - Lese for å skape mening fra tekster i et bredt utvalg sjangere. MATEMATIKK: - Lese tall og matematiske symbol. - Bruke og forstå fagspesifikke ord og begreper (Addisjon, subtraksjon,...) - Lese av tabeller og andre matematiske fremstillinger. - Nærlese instruksjoner til oppgaver. - repetert lesing ENGELSK: - Lese mer komplekse engelskspråklige tekster med forståelse. - skape mening fra engelskspråklige tekster.
Kunne lese for å tilegne seg	- Finne fakta fra ulike kilder. - Videreutvikle forståelsen for ord og begreper.	- Modellering, dialog, lærer/elev, elev/elev. - Lære å bruke bibliotek og	

<p>opplevelser, kunnskap og informasjon.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kunne aktivisere egne kunnskaper og erfaringer i forhold til emne. - Uttrykke forståelse og leseopplevelse. - Lese, tolke og forstå innhold i visuell kommunikasjon. - Tolke og forstå ulike illustrasjoner, diagram, tabeller og andre grafiske fremstillinger. 	<p>internett.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fokusere på ord og begreper. - Lese og lage tabeller og diagrammer - Aktivere elevenes forkunnskaper (VØL, tankekart, samtaler...) - Skrive bokomtale, presentere bøker for hverandre. 	<ul style="list-style-type: none"> - reflektere over og tilegne seg kunnskap på tvers av kulturer og fagfelt. <p>KRLE:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oppløve og forstå tekster. - Lesing brukes for å innhente informasjon, tolke, reflektere over og forholde seg saklig og analytisk til fortellinger og fagstoff i så vel tradisjonell som multimedial formidlingsform.
<p>Bruke varierte lesestrategier i forhold til ulike tekster og ulike formål</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kunne ta i bruk hensiktsmessige lesestrategier for ulike typer tekster. - Kunne skumlese, oversiktslese, nærlese, letelese. - Kunne lese på ulike måter for ulike formål. - Gjenkjenne ulike sjangere. - Forstå hvordan en tekst er bygd opp 	<ul style="list-style-type: none"> - Øve seg på å bruke ulike leseteknikker, og vurdere hvilke lesemaåter som passer til ulike tekster. - Lese ulike sjangere som bruksanvisning, oppskrifter, tabeller, sammensatte tekster, fagtekster, intervju, reportasjer, biografi, fortelling, med mer. - Studere tekster og se hvordan de er bygd opp. - Lære om tekststrukturelle virkemidler, innholdsfortegnelse, bildetekster, tekstbokser, fotnoter og tabeller. - Øve opp evnen til kritisk lesing. - Øve på å bruke oppslagsverk, ordbøker og internett. 	<p>NATURFAG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - forstå og bruke naturfaglige begreper, symboler, figurer og argumenter gjennom målrettet arbeid med naturfaglige tekster. - kritisk vurdering av hvordan informasjon framstilles og brukes i argumenter, blant annet gjennom å kunne skille mellom data, antakelser, påstander, hypoteser og konklusjoner <p>SAMFUNNSFAG:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forstå tekster og visuelle fremstillinger (bilder, illustrasjoner, film, tabeller, kart,...) - utforske, tolke og reflektere over faglige tekster for å forstå eget og andre samfunn og andre tider, steder og menneske. - sammenligne informasjon fra ulike kilder og kritisk vurdere deres relevans, troverdighet og formål.
<p>Bruke varierte læringsstrategier som støtte før, under og etter lesing.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Være bevisst på hvilke strategier som er mest hensiktsmessig å bruke før, under og etter lesing. - Finne ut hvilke læringsstrategier som passer best for din måte å lære på. 	<ul style="list-style-type: none"> - Aktiv modellering i bruk av læringsstrategier i alle fag. - Gjøre egne erfaringer med ulike strategier; tankekart, nøkkelord, sammendrag, VØL, BISON-overblikk. - Hjelp hver enkelt elev til å finne hvilke strategier som er lurt å bruke før, under og etter lesing. 	

Foreldresamarbeid og forventninger til hjemmet

1.-2.trinn	3.-4.trinn	5.-7.trinn
<p>På foreldremøter/temamøter skal skolen gi informasjon om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hvordan foreldre kan støtte lesingen <p>– før, underveis og etter lesing</p> <ul style="list-style-type: none"> • hvordan det arbeides med lesing/begreper/stavelser slik at foreldrene kan jobbe med dette hjemme • viktigheten av å snakke om bilder og overskrifter som en støtte for forståelsen • hvilke lese- og læringsstrategier som elevene jobber med. <p>Lærer skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gi informasjon om elevens leseutvikling på utviklingssamtaler. • Skolene anbefales å stille med tolk på foreldremøter og utviklingssamtaler, slik at viktig informasjonen gjøres tilgjengelig for foreldre til flerspråklige barn. <p>Foreldrene skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • høre elevene i leseleksa og sette av tid til høytlesing hver dag. • følge opp skolens leseprosjekter. • følge med på informasjon fra skolen på ukeplaner, læringsplaner, hjemmesiden til skolen. <p>Foreldre oppfordres til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • legge til rette for lesing hjemme. - lese høyt for barnet hver dag. - bruke bokstavlyden og ikke bokstavnavnet når barna skal lese sammen lyder til ord. - bruke språket, bruk kontraster, nyanser, beskrivelser og begreper mens du snakker med barnet. - når dere leser sammen, pek på bokstavene og la barnet si lyden. - øve på å trekke lyder sammen. - trene på å sette stavelser sammen til ord og øv på å lese helord. 	<p>På foreldremøter/temamøter skal skolen gi informasjon om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hvordan det arbeides med leseopplæringen • hvordan foreldre kan støtte lesingen <p>– før, underveis og etter lesing</p> <ul style="list-style-type: none"> • viktigheten av å snakke om bilder, overskrifter og grafiske framstillinger som en støtte for forståelsen • hvilke lese- og læringsstrategier som elevene jobber med. <p>Lærer skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gi informasjon om elevens leseutvikling på utviklingssamtaler. • gi elevene leselekser hver dag • Skolene anbefales å stille med tolk på foreldremøter og utviklingssamtaler, slik at viktig informasjon gjøres tilgjengelig for foreldre til flerspråklige barn <p>Foreldre skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • høre elevene i leseleksa og sette av tid til høytlesing hver dag. • følge opp skolens leseprosjekter. • følge med på informasjon fra skolen på ukeplaner, læringsplaner, hjemmesiden til skolen. <p>Foreldre oppfordres til å:</p> <ul style="list-style-type: none"> • legge til rette for lesing hjemme. - lese høyt for barnet hver dag. - besøke et biblioteket og finn bøker sammen med barnet. * motivere barna til lesing og skrivning. * være gode rollemodeller og vis at voksne leser aviser og bøker. 	<p>På foreldremøter/temamøter skal skolen gi informasjon om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hvordan det arbeides med den 2. leseopplæringen • hvordan foreldre kan støtte lesingen – før, underveis og etter lesing • viktigheten av å snakke om bilder, overskrifter og grafiske framstillinger som en støtte for forståelsen • hvilke lese- og læringsstrategier som elevene jobber med slik at foreldre kan støtte elevene i bruken av strategiene. <p>Lærer skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gi informasjon om elevens leseutvikling på utviklingssamtaler. (lærer-elev-foreldre) • gi elevene leselekser hver dag det er lekser • Skolene anbefales å stille med tolk på foreldremøter og utviklingssamtaler, slik at viktig informasjon gjøres tilgjengelig for foreldre til flerspråklige barn <p>Foreldre skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> • følge opp skolens leseprosjekter • støtte og følge opp leselekser og andre lekser. • følge med på informasjon fra skolen på ukeplaner, læringsplaner, hjemmesiden til skolen.... <p>Foreldre oppfordres til å:</p> <ul style="list-style-type: none"> • legge til rette for lesing hjemme og stimulere til å bruke bibliotek, aviser, blader, tidsskrifter, nettet og annen aktuell litteratur. - å bruke seg selv, sine egne erfaringer og kunnskap for å forstå innholdet: Hva tenker jeg om dette? Hva minner det meg om?

Kartleggingspraksis og tiltak

Trinn	Obligatorisk kartlegging			Ytterligere kartlegging
	Test	Tid på året	Registrering	
1. trinn	Bokstavtest fra lesesenteret Kartleggingsprøve lesing	Minst 3 ganger per år. Vår (Udir)	Lærer registrerer for seg selv og er i dialog med spes ped. koord. Kontaktlærer leser veiledningen fra Udir for registrering.	Kontaktlærer i samarbeid med spes.ped.koordinator og pedagogisk team.
2. trinn	Carlsten Lesetest Kartleggingsprøve lesing	Høst og vår Vår (Udir)	Lærer registrerer i Vokal Kontaktlærer leser veiledningen fra Udir for registrering.	Språk 6-16 (registreres i Vokal) Kartlegging fra Lister PPT
3. trinn	Arbeid med ord Kartleggingsprøve lesing Ordkjedetest	Høst, vinter og vår Vår (Udir) Høst og vår	Lærer registrerer i Vokal Kontaktlærer leser veiledningen fra Udir for registrering. Lærer registrerer i Vokal	Språk 6-16 (registreres i Vokal) Kartlegging fra Lister PPT
4. trinn	Arbeid med ord Ordkjedetest	Høst, vinter og vår. Høst og vår	Lærer registrerer i Vokal Lærer registrerer i Vokal	Språk 6-16 (registreres i Vokal) Kartlegging fra Lister PPT
5. trinn	Arbeid med ord	Høst, vinter og vår.	Lærer registrerer i Vokal	Språk 6-16 (registreres i Vokal) Kartlegging fra Lister PPT

	Nasjonale prøver Ordkjedetest Setningsleseprøven	Høst Høst og vår	Elektronisk Lærer registrerer i Vokal Lærer registrerer i Vokal	
6. trinn	Arbeid med ord Ordkjedetest Setningsleseprøven	Høst, vinter og vår. Høst og vår	Lærer registrerer i Vokal Lærer registrerer i Vokal Lærer registrerer i Vokal	Språk 6-16 (registreres i Vokal) Kartlegging fra Lister PPT
7. trinn	Arbeid med ord Ordkjedetest Setningsleseprøven	Høst, vinter og vår. Høst og vår	Lærer registrerer i Vokal Lærer registrerer i Vokal Lærer registrerer i Vokal	Språk 6-16 (registreres i Vokal) Kartlegging fra Lister PPT

Dersom du opplever at eleven scorer lavt eller under kritisk grense på kartleggingsprøver skal du:

1. Bruke veiledningene til de ulike kartleggingsverktøyene og prøve å sette inn tiltak i klassen.
2. Diskutere med rektor og spes. ped. koordinator om det er mulig å omdisponere ressurser og eventuelt sette opp et lesekurs, tidlig innsatsgruppe eller språkverksted.
3. Diskutere eleven i pedagogisk team og ut fra dette sette opp en tiltaksplan.
4. Evaluere tiltakene i pedagogisk team og diskutere om det er behov for oppmelding, for å iverksette videre utredning av PPT.

Kilder

«God leseopplæring – for lærere på ungdomstrinnet», udir.no
Leseplan for grunnskolen i Audnedal og Hægebostad
Leseplan for Klepp kommune
Leseplan for Laudal skole
SOL – Gjesdal kommune

VI VIL

VI VÅGER

Lyngdal
kommune

Skrevet av: Ingrid Alden, Bjørg Brandsvoll,
Kristine Egeli Sikveland og Frode Solsvik

Publisert: 06.09.2017

Opplag: [Antall]

Trykk: [Trykkeri]

Lyngdal kommune
Postboks 353, 4577 Lyngdal
Telefon 38 33 40 00
E-post: post@lyngdal.kommune.no
Org.nr. 946 485 764